

S NAVN

Fredag 12. april 1940: Kong Haakon i Sverige

101177

Dette bildet viser at kong Haakon var i Sverige den 12. april 1940. Midt på bildet med ryggen til står oberst N. Østgaard. Til venstre for ham delvis skjult kronprins Olav, og bak bilen til høyre skimtes kong Haakon.

Dette unike bildet dokumenterer en historisk begivenhet som i flere år ble benektet å ha funnet sted, nemlig at kong Haakon var i Sverige under flukten fra de tyske okkupantene. Stedet på bildet er Flötningen og datoen er 12. april 1940.

**THORLEIF
ANDREASSEN**

Oppholdet varte ikke mer enn 20 minutter. Den svenske regjering kunne ikke love at kong Haakon, kronprins Olav, noen norske regjeringsmedlemmer og oberst Østgaard kunne få reise uhindret fra Sverige igjen. Den norske kongen risikerte å bli internert.

I mange år etter den annen verdenskrigs slutt ble det benektet at den norske kongen var innom Sverige da han og regjeringen var på flukt fra de tyske okkupantene. Også kong Haakon skal ha benektet at han var i Sverige. Vi har fått

Utenriksminister Cristin Günther med sjokketelegram: Ingen garanti for at kong Haakon kunne forlate Sverige hvis han besøkte landet i 1940.

låne dette unike bildet av advokat Knut Løfsnes. Løfsnes, som drev etterretningsvirksomhet i Stockholm under den annen verdenskrig, forteller at han nylig fikk bildet av en god svensk venn, nemlig politinspektør Bengt Edgren (80) som sammen med sin kone Lisa er tildelt norsk heder for sin hjelp til nordmenn under krigen.

Det var Trygve Lie som i sin bok «Leve eller dø – Norge i krig» fastslo at den

norske kongen hadde vært i Sverige. Lie var en av dem som reiste sammen med ham.

Ifølge Trygve Lie var det Halvdan Koth som i siste instans presset på for at kongen og kronprinsen skulle søke et «trygt» (anført i boken) oppholdssted i Sverige for en kort tid. Kongen og kronprinsen var minst villige av følget til å reise inn i Sverige. Det ble tatt kontakt med den svenske utenriksminister

Christian Günther i Stockholm med forespørsel om kongen kunne reise uhindret ut fra Sverige ved et besøk. Dette måtte Günther konferere med sin regjering om. I et telegram ga Günther beskjed om at regjeringen ikke kunne gi et slikt løfte. Lie skriver at denne meddelelsen kom som et sjokk.

Det ble et kort opphold i Flötningen for nordmennene. Mens Trygve Lie gikk inn i den kooperative forening på stedet for å ringe til militære svenske myndigheter, gikk kong Haakon og hans følge ut av bilene. Lie fremholder at de militære myndigheter befant seg i etasjen over ham, og at han snakket med en kaptein som lot nordmennene få reise uhindret over grensen igjen. Så gikk ferdene nedover Engerdalen.

Kapteinen het forøvrig Torsten Pählgren, sjef for tiende kompani I 13. Han var i et dilemma. I utgangspunktet skulle han ha internert den norske kongen, kronprinsen og oberst Østgaard fordi de bar militære uniformer. Pählgren søkte forgjeves etter veiledning fra høyere militært hold. Avgjørelsen ble hans. – Då trodde jag at jag satt min siste potatis, sa Torsten Pählgren etter at han hadde tatt sitt livs viktigste beslutning.